

NÂNG CAO HIỆU QUẢ GIÁO DỤC CHỦ NGHĨA YÊU NƯỚC CHO THANH NIÊN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Nguyễn Thị Thu Phương
Học viện Cảnh sát Nhân dân

Tóm tắt: Bài viết nghiên cứu thực trạng giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội. Thực tiễn giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên đã được Đảng bộ và các cấp chính quyền, đoàn thể thành phố Hà Nội quan tâm chỉ đạo và đã ghi nhận những hiệu quả tích cực, góp phần nâng cao nhận thức và hành động của thanh niên về chủ nghĩa yêu nước. Song, vẫn còn những hạn chế, tồn tại cần khắc phục trong giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội. Bài viết cũng đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội hiện nay.

Từ khóa: Chủ nghĩa yêu nước; thanh niên; thành phố Hà Nội.

IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF PATRIOTISM EDUCATION FOR YOUTH IN HANOI CITY

Nguyen Thi Thu Phuong
People's Police Academy

Abstract: Research article on the current situation of patriotism education for youth in Hanoi. The practice of patriotism education for youth has been directed by the Party Committee and authorities at all levels and mass organizations of Hanoi city and has recorded positive effects, contributing to raising awareness and actions of young people about patriotism. However, there are still limitations and shortcomings that need to be overcome in patriotism education for young people in Hanoi. The article also proposes a number of solutions to improve the effectiveness of patriotic education for young people in Hanoi today.

Keywords: Patriotism; youth; Hanoi City

Nhận bài: 20/9/2024

Phản biện: 6/10/2024

Duyệt đăng: 10/10/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng tinh thần trách nhiệm, ý thức công hiến và tình yêu đối với đất nước. Đây là quá trình truyền đạt và nuôi dưỡng các giá trị truyền thống, lịch sử, và văn hóa dân tộc, nhằm hình thành bản sắc quốc gia và trách nhiệm công dân ở thế hệ trẻ. Trong những năm qua, công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội đã được chú trọng và thực tiễn đã ghi nhận những kết quả tích cực, đã góp phần khơi dậy tình cảm yêu nước sâu sắc trong thanh niên, giúp họ trở thành những công dân có trách nhiệm, sẵn sàng đóng góp vào công cuộc phát triển và bảo vệ đất nước trong bối cảnh hiện đại. Tuy nhiên, thực tiễn cũng cho thấy, công tác giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội cũng tồn tại những hạn chế nhất định. Chính vì vậy, nghiên cứu thực trạng và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội là rất cần thiết.

II. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội

Chủ nghĩa yêu nước là một hiện tượng xã hội có tính phổ quát trong lịch sử phát triển của nhân loại. Chủ nghĩa yêu nước luôn gắn liền với một quốc gia - dân tộc nhất định, chịu sự quy định bởi điều kiện riêng của dân tộc đó, nên cách tiếp cận và quan niệm về chủ nghĩa yêu nước giữa các quốc gia - dân tộc và cộng đồng người khác nhau cũng có sự khác biệt. Trong *Đại từ điển tiếng Việt* (1998) khẳng định: chủ nghĩa yêu nước là “Lòng yêu nước biểu hiện ở tinh thần sẵn sàng hi sinh vì Tổ quốc” [5, tr.394]. *Từ điển Công tác Đảng, công tác chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam* quan niệm: “Chủ nghĩa yêu nước, hệ thống tư tưởng, yếu tố tâm lý, tinh thần xã hội với sự sinh tồn, phát triển của đất nước, của dân tộc; tập trung ở tình yêu, lòng trung thành với Tổ quốc, ý thức sâu sắc về lãnh thổ và quốc gia dân tộc, lòng tự tôn và tự hào về văn hiến, ý thức trách nhiệm, tinh

thần tự lực, tự cường trong quá trình dựng nước, giữ nước” [3, tr.97]. Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, yêu nước là gắn liền độc lập dân tộc với chủ nghĩa xã hội, gắn liền chủ nghĩa yêu nước với chủ nghĩa quốc tế vô sản. Chủ nghĩa yêu nước Hồ Chí Minh là luôn gắn chặt yêu nước với thương dân, phấn đấu vì lợi ích và hạnh phúc của nhân dân. Chủ nghĩa yêu nước Hồ Chí Minh là di sản tư tưởng, là tài sản tinh thần to lớn của Đảng và dân tộc ta. Chủ nghĩa yêu nước trong tư tưởng Hồ Chí Minh là sự gặp gỡ, tổng hòa của tư tưởng yêu nước Việt Nam chân chính; truyền thống, tinh hoa văn hóa của dân tộc ta với hệ tư tưởng tiên tiến của giai cấp công nhân mà chủ nghĩa Mác-Lênin là đại diện. Đó là sự hòa quyện giữa tư tưởng truyền thống và tư tưởng hiện đại, chứa đựng trong đó sức mạnh của dân tộc với sức mạnh thời đại.

Như vậy, có thể khẳng định, chủ nghĩa yêu nước Việt Nam là một hệ thống tổng hòa những tư tưởng, tình cảm, ý chí, quyết tâm yêu nước bền vững của dân tộc Việt Nam, được hình thành, phát triển trong tiến trình dựng nước và giữ nước, trở thành nguyên tắc đạo đức chi phối tình cảm, thúc đẩy mỗi người Việt Nam tự giác cống hiến, sẵn sàng xả thân cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Thanh niên thành phố Hà Nội là một trong những lực lượng xã hội quan trọng, góp phần không nhỏ trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Thủ đô nói riêng và Tổ quốc nói chung. Giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội là quá trình tác động đến sinh viên nhằm hình thành và hoàn thiện ở họ những nguyên tắc, chuẩn mực đúng đắn trong lối sống phù hợp với yêu cầu của sự nghiệp xây dựng người Hà Nội văn minh thanh lịch, đồng thời đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay.

Hà Nội - mảnh đất nghìn năm văn hiến - trung tâm tri thức, văn hóa, chính trị, kinh tế; nơi diễn ra hầu hết các sự kiện chính trị, kinh tế, văn hóa lớn của cả nước và của khu vực. Trong suốt chiều dài lịch sử, Hà Nội đã đóng vai trò là kinh đô của nước Đại Việt trong hầu hết thời kỳ, trừ những giai đoạn như thời Đinh, Tiền Lê và thời Tây Sơn, nhà Nguyễn khi đô thành được dời đi. Trải qua hàng nghìn năm thăng trầm, những di sản văn hóa Hà Nội đã và đang được gìn giữ tại chính mảnh đất Hà Nội ngày nay - nơi hội tụ tất cả tinh hoa của đất nước, là sự kết tinh, tỏa sáng phẩm chất Việt Nam trong mỗi con người Hà Nội văn minh,

thanh lịch như: truyền thống lao động cần cù, sáng tạo, lối sống nhân ái, nghĩa tình, thủy chung, trong sáng,... Thủ đô Hà Nội với vị trí là trung tâm đầu não chính trị, hành chính quốc gia, trung tâm lớn về văn hóa, khoa học, giáo dục, kinh tế và giao dịch quốc tế; là trái tim của cả nước, là “Thành phố vì hòa bình”, “Thành phố sáng tạo” đã và đang trong quá trình phát triển mạnh mẽ và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng. Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Thành phố Hà Nội lần thứ XVII đã định hướng mục tiêu xây dựng Thủ đô đến năm 2030, Hà Nội trở thành thành phố “xanh - thông minh - hiện đại” và tầm nhìn đến năm 2045, Hà Nội có chất lượng cuộc sống cao; kinh tế, văn hóa, xã hội phát triển toàn diện, bền vững; là thành phố kết nối toàn cầu, có sức cạnh tranh quốc tế. Thành phố Hà Nội đã góp phần hình thành nên ở thanh niên những nét riêng mà chỉ thanh niên thành phố Hà Nội mới có được: bản lĩnh, thanh lịch, văn minh; có nhiều thành tích vượt trội so với sinh viên cả nước trong học tập, nghiên cứu khoa học và tinh thần tình nguyện.

Hiện nay, vấn đề “Diễn biến hoà bình” đang ngày càng có những hình thái diễn ra phức tạp, khó lường mà trong đó là vấn đề an ninh phi truyền thống được đặt ra. Các thế lực thù địch phản động trong và ngoài nước đang tích cực sử dụng các nền tảng mạng xã hội để tuyên truyền, chống phá chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước. Chúng dùng những thủ đoạn thâm độc như đánh tráo khái niệm cho rằng công cuộc giải phóng dân tộc ở Việt Nam là “miền Bắc xâm lược miền Nam”, cho rằng đó là cuộc chiến “nồi da xáo thịt”, nói rằng chiến tranh Việt Nam là cuộc “nội chiến” chứ không phải là chiến tranh giải phóng dân tộc. Mới đây nhất, các thế lực thù địch, phản động còn lợi dụng hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo, lợi dụng việc những người có chức sắc trong cộng đồng tôn giáo để bôi nhọ tôn giáo, kích động các tôn giáo với nhau, kích động những người theo và không theo tôn giáo cho rằng Đảng, Nhà nước ta đàn áp tôn giáo,... Những điều này đã tác động rất lớn đến thanh niên. Chính vì vậy vấn đề giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội lại càng trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết.

2.2. Thực trạng giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên tại thành phố Hà Nội

Trong giai đoạn hiện nay, với tinh thần thanh niên thành phố Hà Nội “vững vàng bản lĩnh - phát huy bản sắc - khơi dậy khát vọng - kiến tạo

tương lai” [1], phần lớn thanh niên có lối sống thanh lịch, văn minh, có tinh thần đoàn kết, tương thân, tương ái; nhận thức được yêu cầu của tình hình mới, nỗ lực phấn đấu trong học tập, sáng tạo nghiên cứu khoa học, làm chủ khoa học công nghệ, tích cực tham gia các hoạt động tình nguyện vì cộng đồng, các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao, chủ động chuẩn bị hành trang để lập thân, lập nghiệp, đáp ứng yêu cầu, nhu cầu của thị trường lao động trong và ngoài nước; xây dựng thể hệ thanh niên Hà Nội thể hệ mới kết nối toàn cầu, ưu tú, toàn diện. “Đa số thanh niên Thủ đô có bản lĩnh chính trị vững vàng, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, nhiều sinh viên cố gắng phấn đấu, tu dưỡng để được đứng trong hàng ngũ của Đảng” [4]. Những thành tích mà thanh niên Hà Nội được vinh danh ngày hôm nay rất đáng trân trọng, tự hào, có tác dụng cổ vũ, lan tỏa thể hệ trẻ và đoàn viên tiếp tục cống hiến cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa Thủ đô và đất nước.

Các hoạt động trong công tác tuyên truyền, giáo dục chính trị tư tưởng, giáo dục truyền thống, pháp luật và ý thức bảo vệ quốc phòng, an ninh cho đoàn viên, thanh niên tiếp tục là hoạt động trọng tâm của Đoàn Thanh niên thành phố; qua đó nâng cao tinh thần cảnh giác cách mạng và nhận thức cho thanh thiếu nhi Thủ đô về chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, trách nhiệm và nghĩa vụ của công dân trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Bên cạnh đó, Đoàn Thanh niên thành phố cũng tổ chức nhiều hoạt động ý nghĩa thiết thực như: tổ chức các hoạt động chăm lo thăm hỏi, tặng quà chiến sỹ và gia đình các chiến sỹ đang công tác tại biên giới, hải đảo, gia đình Mẹ Việt Nam anh hùng, gia đình thương binh liệt sỹ thông qua các các hoạt động tình nguyện như: “Tình nguyện mùa Đông”, “Xuân Tình nguyện”, “Tháng Ba biên giới”; tổ chức tuyên truyền về luật nghĩa vụ quân sự cho đoàn viên, thanh niên...

Tuy nhiên, tình trạng một bộ phận không nhỏ thanh niên còn tồn tại lối sống đua đòi, ửng xử thiếu văn hóa, thiếu tế nhị lịch sự. Trước những thách thức từ tác động của mặt trái kinh tế thị trường và xu hướng toàn cầu hóa, một bộ phận thanh niên Hà Nội không có hoặc phai nhạt lý tưởng sống, tiền bạc dần trở thành mục đích sống cuối cùng, sẵn sàng lựa chọn làm những công việc, những ngành nghề có thể nhanh chóng đem lại sự giàu có; những ngành nghề cao quý nhưng không kiếm được nhiều tiền đã không còn thu hút một bộ phận

thể hệ trẻ hiện nay [2]. Cùng với sự bùng nổ, kinh nghiệm sống non trẻ, khi đứng trước những cám dỗ của vật chất, thanh niên dễ dàng bị sa đà vào cái “lợi” trước mắt, họ dễ dàng bị cuốn vào vòng xoáy của đồng tiền mà quên đi giá trị làm người, đánh mất đi lương tâm và danh dự. Đã có không ít thanh niên, do định hướng không đúng, khủng hoảng niềm tin, sống sa đọa, vi phạm pháp luật vì những tội danh như vận chuyển ma túy, nghiện ngập, trộm cướp,...

2.3. Giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên tại thành phố Hà Nội hiện nay

Thứ nhất, chú trọng công tác giáo dục lịch sử và văn hóa cho thanh niên thành phố Hà Nội. Thường xuyên tổ chức các buổi tọa đàm, thảo luận, học tập lịch sử dân tộc về những sự kiện lịch sử quan trọng như chiến thắng Điện Biên Phủ, Cách mạng tháng Tám, hay truyền thống giữ nước của dân tộc được nhấn mạnh nhằm giúp thanh niên hiểu rõ quá khứ và tự hào về truyền thống cha ông. Tổ chức cho thanh niên đi tham quan, học tập tại các địa điểm như Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, Văn Miếu Quốc Tử Giám, Cột cờ Hà Nội, Hoàng thành Thăng Long, 5 Cửa ô,... là nơi mà thanh niên có cơ hội trực tiếp tiếp xúc và học hỏi về giá trị lịch sử.

Thứ hai, nâng cao hiệu quả các phong trào của Đoàn Thanh niên các cấp tại thành phố Hà Nội trong giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Các phong trào đoàn, các hoạt động xã hội, thiện nguyện, phong trào thi đua yêu nước, “Thanh niên tình nguyện” và các hoạt động bảo vệ môi trường giúp thanh niên thể hiện tinh thần cống hiến và rèn luyện ý thức trách nhiệm với xã hội. Tích cực tham gia các cuộc thi, hội nghị, các cuộc thi về lịch sử, văn hóa, truyền thống yêu nước giúp thanh niên tìm hiểu và củng cố kiến thức về chủ nghĩa yêu nước.

Thứ ba, tăng cường hiệu quả của phương tiện truyền thông và các loại hình nghệ thuật trong giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Tăng cường sử dụng các phương tiện truyền thông như mạng xã hội, phương tiện thông tin đại chúng, thông qua các bộ phim, phóng sự tài liệu, chương trình truyền hình, và các nền tảng mạng xã hội được sử dụng để lan tỏa thông điệp về lòng yêu nước. Các tác phẩm văn học, âm nhạc yêu nước cũng đóng vai trò quan trọng trong việc khơi gợi cảm xúc và ý thức tự hào dân tộc. Thường xuyên tổ chức các chương trình nghệ thuật biểu diễn như

các buổi hòa nhạc, biểu diễn ca kịch về lịch sử đất nước sẽ tác động sâu sắc tới tâm hồn và suy nghĩ của thanh niên.

Thứ tư, nâng cao hiệu quả giáo dục chủ nghĩa yêu nước trong nhà trường. Tích hợp hiệu quả các chủ đề giáo dục chủ nghĩa yêu nước vào chương trình các môn học như lịch sử, giáo dục kinh tế và pháp luật, các môn lý luận chính trị, văn học... đây đều là những môn học có vai trò quan trọng trong việc truyền tải thông điệp về lòng yêu nước. Ngoài ra, các cơ sở giáo dục phổ thông trung học, cao đẳng, đại học cần thường xuyên tổ chức các hoạt động ngoại khóa như các buổi thảo luận, diễn đàn về vai trò của thanh niên trong việc bảo vệ và phát triển đất nước giúp thanh niên hiểu rõ hơn về trách nhiệm của mình. Sử dụng các công cụ hiện đại như ứng dụng học tập trực tuyến, video tài liệu, trò chơi giáo dục liên quan đến lịch sử, văn hóa và lòng yêu nước. Việc kết hợp công nghệ sẽ giúp làm mới cách thức tiếp cận, khiến học sinh và thanh niên hứng thú hơn.

Thứ năm, giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội thông qua các tấm gương tiêu biểu trong lịch sử dân tộc và hiện nay về tinh thần yêu nước. Tuyên truyền về cuộc đời, sự nghiệp của các nhân vật lịch sử, anh hùng dân tộc như Hồ Chí Minh, Trần Hưng Đạo, Võ Nguyên Giáp,... giúp thanh niên học tập và noi gương. Tổ chức vinh danh những thanh niên tiêu biểu trong học tập, lao động, và công tác xã hội sẽ tạo ra động lực và cảm hứng cho thế hệ trẻ tiếp tục cống hiến. Những thanh niên có thành tích xuất sắc trong học tập, lao động, nghiên cứu khoa học hoặc hoạt động xã hội cần được biểu dương kịp thời để tạo ra động lực và lan tỏa tinh thần yêu nước đến đồng đội bạn trẻ.

Thứ sáu, mỗi thanh niên thành phố Hà Nội phải nhận thức sâu sắc lòng yêu nước và lý tưởng cách mạng là chìa khóa mở ra cánh cửa cho tuổi trẻ đi

tới tương lai; là vũ khí tinh thần để chiến thắng mọi khó khăn, thử thách; luôn ra sức học tập, lao động, sáng tạo, rèn đức, luyện tài. Bên cạnh môi trường giáo dục của nhà trường, mỗi thanh niên cần có một tinh thần chủ động thật sự trong học tập, tinh thần cầu tiến và thái độ cầu thị, không ngừng mở rộng kiến thức, không chỉ phục vụ cho nghề nghiệp đang làm và sẽ làm, mà còn chuẩn bị để thích nghi với các điều kiện phát triển mới của thành phố Hà Nội và đất nước. Tạo cơ hội cho thanh niên tham gia vào các hoạt động xây dựng chính sách, góp phần vào các dự án phát triển của địa phương và đất nước. Điều này giúp họ thấy rõ hơn trách nhiệm của mình và gắn bó sâu sắc hơn với tổ quốc.

Thứ bảy, tăng cường hợp tác trong giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên. Tạo điều kiện cho thanh niên tham gia các chương trình giao lưu văn hóa, hợp tác quốc tế để giúp họ hiểu rõ hơn về vai trò của đất nước trong bối cảnh toàn cầu, từ đó nâng cao ý thức tự tôn dân tộc. Thành phố Hà Nội có thể học hỏi và trao đổi kinh nghiệm với các tỉnh, thành khác trong nước về các mô hình giáo dục chủ nghĩa yêu nước thành công để áp dụng linh hoạt và hiệu quả.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục chủ nghĩa yêu nước cho thanh niên thành phố Hà Nội là một nhiệm vụ quan trọng. Phát huy những kết quả đạt được, khắc phục những hạn chế, tồn tại, Đoàn Thanh niên thành phố, các cấp bộ Đoàn, đoàn viên, thanh thiếu nhi Thủ đô cần tiếp tục đưa Nghị quyết của Đảng thành hành động cách mạng cụ thể trong phong trào thanh niên tập trung thực hiện các nhiệm vụ trọng tâm. Những giải pháp trên sẽ giúp tạo ra một hệ thống giáo dục chủ nghĩa yêu nước toàn diện và có tính thực tiễn cao, giúp thanh niên thành phố Hà Nội nhận thức sâu sắc và phát huy lòng yêu nước trong thời đại mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Kim Anh (2023), “*Sinh viên Thủ đô tiên phong khơi dậy khát vọng, kiến tạo tương lai*” <https://hoinhobao.vn>, ngày 26/10/2023.
- [2]. Đông Khánh, An Khánh (2024), “*Trào lưu nhây việc của giới trẻ*” <https://vtv.vn>, ngày 06/08/2024.
- [3]. Tô Xuân Sinh (2007), *Từ điển Công tác Đảng, công tác chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội.
- [4]. Vũ Thơ (2018), “*Sinh viên Hà Nội có thành tích vượt trội trong học tập, nghiên cứu khoa học*” <https://thanhnien.vn>, ngày 23/10/2018.
- [5]. Nguyễn Như Ý (1998), *Đại từ điển tiếng Việt*, Nxb. Văn hóa thông tin, Hà Nội.